

การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่มีต่อคุณภาพสื่อการเรียนการสอน
ชุดวิชา 91467 ประสบการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม
รองศาสตราจารย์ ดร.คณิศ เวชกิจ¹ กิรวัฒน์ นนทะโชติ² พรอนงค์ โดแฮมม³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่มีต่อเอกสารการสอนชุดวิชา 91467 ประสบการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่มีต่อสื่อเสริมชุดวิชา 91467 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่มีต่อการจัดอบรมเข้มชุดวิชา 91467 และ 4) ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพสื่อการเรียนการสอนชุดวิชา 91467 ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ นักศึกษา มศธ. ที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชา 91467 ในภาคการศึกษาที่ 2/2553 จำนวน 45 คน ทำการศึกษาจากประชากร เครื่องมือที่ใช้ศึกษา คือ แบบประเมินความพึงพอใจ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมเข้มชุดวิชา 91467 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีความพึงพอใจต่อเอกสารการสอนชุดวิชา 91467 ทั้ง 15 หน่วย อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาที่มีความทันสมัย กระชับและมีความชัดเจน ด้านกิจกรรมท้ายเรื่อง ทำให้เข้าใจเนื้อหาและตอบได้ชัดเจน ด้านแบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียน ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้และด้านผลที่ได้หลังศึกษา ทำให้ได้รับความรู้และประโยชน์ในการนำเนื้อหาไปใช้

2. นักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีความพึงพอใจต่อสื่อเสริมชุดวิชา 91467 อยู่ในระดับมาก ในสื่อเสริมประเภทซีดีภาพ และซีดีมีลติมีเดีย ยกเว้นสื่อเสริมประเภทซีดีเสียง (MP3) และวิทยุ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

3. นักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีความพึงพอใจต่อการจัดอบรมเข้มชุดวิชา 91467 อยู่ในระดับมากในทุกด้าน ทั้งด้านความรู้ที่ได้รับจากการอบรมเข้ม ด้านวิทยากร และด้านการจัดการอบรม

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพสื่อการเรียนการสอนชุดวิชา 91467 พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ปัจจุบันมีความเหมาะสมดี แต่ควรนำเสนอเนื้อหาให้เห็นทั้งภาพและเสียง จะช่วยให้เข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้นและสื่อที่จะนำมาสอนควรใช้สื่อที่เป็นปัจจุบัน

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ , สื่อการเรียนการสอนประสบการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มศธ.

² นักวิจัยชำนาญการ สถาบันวิจัยและพัฒนา มศธ.

³ นักวิจัยชำนาญการพิเศษ สถาบันวิจัยและพัฒนา มศธ.

A Study of Sukhothai Thammathirat Open University Students' Satisfaction Towards Instructional Media, Course 91467: Professional Experience Workshop on Forestry Resources and Environment Management

Assoc Prof Dr. Dusit Wetchakit, Perawat Nonthachot, Phron-Anong Toyam

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study Sukhothai Thammathirat Open University students' satisfaction towards the instructional materials of Course 91467: Professional Experience Workshop on Forestry Resources and Environment Management 2) study Sukhothai Thammathirat Open University students' satisfaction towards the supplementary media of Course 91467 3) study Sukhothai Thammathirat Open University students' satisfaction towards the intensive workshop of Course 91467 and 4) study opinions and recommendations regarding quality of the instructional media, Course 91467. Research population was a number of 45 Sukhothai Thammathirat Open University students who registered Course 91467 in Semester 2/2010. Instrument used was evaluation form on satisfaction. Forms were collected directly from students who had participated in the Professional Experience Workshop on Forestry Resources and Environment Management. Data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation as well as content analysis.

Findings were as follows:

1. Sukhothai Thammathirat Open University students' satisfaction towards the instructional materials, Course 91467 was at high level in every aspect of all 15 units. Content was up-to-date, concise and clear while activity at the end of the subject provided better understanding with clear answers. Pre and post-study practice were quite helpful to students' learning, whereas results obtained after the study enabled them to gain knowledge and benefit from making use of the content.

2. Sukhothai Thammathirat Open University students' satisfaction towards supplementary media, Course 91467, was at high level, particularly picture CD, multimedia CD. Their satisfaction towards MP3 and radio program was at medium level.

3. Sukhothai Thammathirat Open University students' satisfaction towards the intensive workshop of Course 91467 was at high level in every aspect; knowledge obtained from the intensive workshop, resource persons including workshop management.

4. As for opinions and recommendations regarding quality of the instructional media, Course 91467, it was found that the current instructional media was appropriate. However, in terms of content presentation, it was recommended that presentation be in both picture and sound for the benefit of their insight and deeper understanding. Also, instructional media should be updated.

Key Words : Satisfactory, Instructional Media of the Professional Experience Workshop on Forestry Resources and Environment Management

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ได้ก่อตั้งขึ้นเพื่อจัดการศึกษาในระบบการเรียนการสอนทางไกลทางการเกษตรและสหกรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและวิถีสานให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการเกษตรทั้งภาครัฐและเอกชน เกษตรกร ตลอดจนประชาชนทั่วไปที่สนใจ โดยจัดการเรียนการสอนตามระบบเปิดที่ยึดหลักการศึกษาดลอดชีวิต ซึ่งนอกจากจะเป็นการช่วยพัฒนากำลังคนในภาคการเกษตรและสหกรณ์แล้ว ยังเป็นการพัฒนาประชาชนโดยทั่วไปให้มีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรและสหกรณ์ โดยได้เปิดสอนหลักสูตรส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตรวิชาเอกส่งเสริมการป่าไม้ มาตั้งแต่ พ.ศ.2534 ซึ่งได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาการ ตลอดจนความต้องการของสังคมมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้กำหนดให้ชุดวิชา 91467 ประสบการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม เป็นชุดวิชาเฉพาะที่นักศึกษาต้องเรียนอยู่ด้วย

จากการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ 2553 ได้กำหนดตัวบ่งชี้ที่ 2.6 ระบบและกลไกการจัดการเรียนการสอน ที่กำหนดให้มีการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ทุกรายวิชา ทุกภาคการศึกษา ดังนั้น การประเมินชุดวิชาจึงเป็นส่วนที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อคุณภาพของชุดวิชา ทั้งนี้เพราะระบบการประเมินชุดวิชาทำให้รู้คุณค่าของชุดวิชาว่าเป็นอย่างไร สามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ผลที่ได้จากการใช้ชุดวิชาเป็นอย่างไร และชุดวิชาที่สร้างขึ้นสามารถตอบสนองต่อผู้เรียนได้มากน้อยเพียงใด ข้อมูลที่ได้จากการประเมินชุดวิชาจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงชุดวิชาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงได้มีการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมในด้านคุณภาพสื่อการสอนของสื่อการเรียนการสอนทางไกลที่เป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระไปยังผู้เรียน รวมทั้งกิจกรรมการอบรมประสบการณ์วิชาชีพของชุดวิชาดังกล่าว เพื่อนำผลจากการประเมินเป็นแนวทางในการปรับปรุงชุดวิชาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่มีต่อเอกสารการสอนชุดวิชา 91467 ประสบการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่มีต่อสื่อเสริมชุดวิชา 91467 ประสบการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่มีต่อการจัดอบรมเข้มชุดวิชา 91467 ประสบการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพสื่อการเรียนการสอนชุดวิชา 91467 ประสบการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเพื่อประเมินระดับความพึงพอใจของชุดวิชา 91467 ประสพการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชา 91467 ประสพการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ในภาคการศึกษาที่ 2/2553 จำนวน 45 คน โดยทำการศึกษาทั้งประชากร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่มีต่อคุณภาพสื่อการเรียนการสอน ชุดวิชา 91467 ประสพการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และภูมิลำเนาปัจจุบัน ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ส่วนที่ 2 ประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับเอกสารการสอนประจำชุดวิชา 91467

สอบถามเกี่ยวกับ คุณภาพของเอกสารการสอนชุดวิชา 91467 ประสพการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ในประเด็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหาสาระของชุดวิชา เกี่ยวกับความทันสมัย ความกระชับ และความชัดเจนของเนื้อหาชุดวิชา 2) ด้านกิจกรรมท้ายเรื่อง เกี่ยวกับการตอบได้อย่างชัดเจน 3) ด้านแบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลัง เรียน เกี่ยวกับการสนับสนุนการเรียนการสอน และ 4) ด้านผลที่ได้หลังศึกษา เกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับและประโยชน์ในการนำไปใช้ โดยลักษณะข้อคำถามทั้ง 4 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับสื่อเสริมประจำชุดวิชา 91467

สอบถามผู้เรียนเกี่ยวกับการใช้สื่อเสริมและความพึงพอใจที่มีต่อสื่อเสริมของชุดวิชา 91467 ประสพการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม แต่ละประเภทของมหาวิทยาลัย โดยลักษณะข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 ประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดอบรมเข้มชุดวิชา 91467

สอบถามผู้เรียนเกี่ยวกับความเหมาะสมการจัดอบรมเข้มชุดวิชา 91467 ประสพการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ในด้านความรู้ที่ได้รับจากการอบรมเข้ม ด้านวิทยากร และด้านกิจกรรมการจัดอบรม โดยลักษณะข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพสื่อการเรียนการสอนชุดวิชา 91467

เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิดให้นักศึกษาได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณภาพสื่อการเรียนการสอนในชุดวิชา 91467 ประสพการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยแจกแบบสอบถามให้นักศึกษาที่เข้ารับการอบรมเข้มชุดวิชา 91467 ประสพการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม จำนวนทั้งสิ้น 45 คน จากนั้นนำแบบสอบถามดังกล่าวไปวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาผลสรุปต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจสอบถามความคิดเห็นเชิงประเมินจากนักศึกษาซึ่งเป็นผู้ใช้สื่อการศึกษาโดยตรง เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาสื่อการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

มีจำนวนผู้ตอบแบบประเมินกลับคืนมาและใช้ได้ จำนวน 45 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนที่แจกทั้งหมด ปรากฏข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ คือส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 80 มีอายุตั้งแต่ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.9 โดยมีภูมิลำเนาเดิมในภาคเหนือมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.9 รองลงมาได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 24.4 และภาคกลางและภาคตะวันออก คิดเป็นร้อยละ 15.6 ตามลำดับ

2. ความพึงพอใจเกี่ยวกับเอกสารการสอน

คุณภาพของเอกสารการสอน ในส่วนของการนำเสนอเนื้อหาสาระ ความชัดเจนของกิจกรรมท้ายเรื่อง การสนับสนุนการเรียนรู้ในส่วนของแบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียน ผลที่ได้หลังศึกษา ความรู้ที่ได้รับ และประโยชน์ในการนำไปใช้ สรุปได้ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจเกี่ยวกับเอกสารการสอน

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
หน่วยที่ 1 1.เนื้อหาสาระ			
1.1 มีความทันสมัย	3.91	.874	มาก
1.2 มีความกระชับ	3.88	.851	มาก
1.3 มีความชัดเจน	4.16	.754	มาก
2. กิจกรรมท้ายเรื่องตอบได้ชัดเจน	3.98	.731	มาก
3. แบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียนสนับสนุนการเรียนรู้	4.02	.849	มาก
4. ผลที่ได้หลังศึกษา			
4.1 ความรู้ที่ได้รับ	4.05	.776	มาก
4.2 ประโยชน์ในการนำไปใช้	4.02	.927	มาก
หน่วยที่ 2 1.เนื้อหาสาระ			
1.1 มีความทันสมัย	4.07	.669	มาก
1.2 มีความกระชับ	3.91	.772	มาก
1.3 มีความชัดเจน	4.02	.771	มาก
2. กิจกรรมท้ายเรื่องตอบได้ชัดเจน	4.00	.724	มาก
3. แบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียนสนับสนุนการเรียนรู้	4.05	.806	มาก
4. ผลที่ได้หลังศึกษา			
4.1 ความรู้ที่ได้รับ	4.12	.731	มาก
4.2 ประโยชน์ในการนำไปใช้	3.88	.931	มาก
หน่วยที่ 3 1.เนื้อหาสาระ			
1.1 มีความทันสมัย	4.05	.764	มาก
1.2 มีความกระชับ	3.86	.915	มาก
1.3 มีความชัดเจน	3.86	.824	มาก
2. กิจกรรมท้ายเรื่องตอบได้ชัดเจน	4.00	.715	มาก
3. แบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียนสนับสนุนการเรียนรู้	4.05	.872	มาก
4. ผลที่ได้หลังศึกษา			
4.1 ความรู้ที่ได้รับ	4.00	.787	มาก
4.2 ประโยชน์ในการนำไปใช้	3.93	.936	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
หน่วยที่ 4 1.เนื้อหาสาระ			
1.1 มีความทันสมัย	4.07	.768	มาก
1.2 มีความกระชับ	3.88	.851	มาก
1.3 มีความชัดเจน	4.00	.816	มาก
2. กิจกรรมท้ายเรื่องตอบได้ชัดเจน	4.05	.722	มาก
3. แบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียนสนับสนุนการเรียนรู้	4.02	.902	มาก
4. ผลที่ได้หลังศึกษา			
4.1 ความรู้ที่ได้รับ	4.05	.785	มาก
4.2 ประโยชน์ในการนำไปใช้	3.98	.913	มาก
หน่วยที่ 5 1.เนื้อหาสาระ			
1.1 มีความทันสมัย	4.02	.801	มาก
1.2 มีความกระชับ	3.98	.859	มาก
1.3 มีความชัดเจน	4.02	.740	มาก
2. กิจกรรมท้ายเรื่องตอบได้ชัดเจน	4.07	.632	มาก
3. แบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียนสนับสนุนการเรียนรู้	4.12	.861	มาก
4. ผลที่ได้หลังศึกษา			
4.1 ความรู้ที่ได้รับ	4.09	.741	มาก
4.2 ประโยชน์ในการนำไปใช้	3.98	1.035	มาก
หน่วยที่ 6 1.เนื้อหาสาระ			
1.1 มีความทันสมัย	4.12	.823	มาก
1.2 มีความกระชับ	3.95	.975	มาก
1.3 มีความชัดเจน	4.07	.884	มาก
2. กิจกรรมท้ายเรื่องตอบได้ชัดเจน	4.07	.799	มาก
3. แบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียนสนับสนุนการเรียนรู้	4.07	.947	มาก
4. ผลที่ได้หลังศึกษา			
4.1 ความรู้ที่ได้รับ	4.12	.823	มาก
4.2 ประโยชน์ในการนำไปใช้	4.05	.987	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
หน่วยที่ 7 1.เนื้อหาสาระ			
1.1 มีความทันสมัย	4.02	.707	มาก
1.2 มีความกระชับ	3.95	.899	มาก
1.3 มีความชัดเจน	4.05	.785	มาก
2. กิจกรรมท้ายเรื่องตอบได้ชัดเจน	4.09	.648	มาก
3. แบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียนสนับสนุนการเรียนรู้	4.10	.850	มาก
4. ผลที่ได้หลังศึกษา			
4.1 ความรู้ที่ได้รับ	4.02	.707	มาก
4.2 ประโยชน์ในการนำไปใช้	4.05	.975	มาก
หน่วยที่ 8 1.เนื้อหาสาระ			
1.1 มีความทันสมัย	4.02	.801	มาก
1.2 มีความกระชับ	3.88	.905	มาก
1.3 มีความชัดเจน	3.98	.886	มาก
2. กิจกรรมท้ายเรื่องตอบได้ชัดเจน	4.05	.722	มาก
3. แบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียนสนับสนุนการเรียนรู้	4.07	.894	มาก
4. ผลที่ได้หลังศึกษา			
4.1 ความรู้ที่ได้รับ	4.00	.787	มาก
4.2 ประโยชน์ในการนำไปใช้	3.98	1.035	มาก
หน่วยที่ 9 1.เนื้อหาสาระ			
1.1 มีความทันสมัย	4.00	.724	มาก
1.2 มีความกระชับ	3.86	.889	มาก
1.3 มีความชัดเจน	4.02	.801	มาก
2. กิจกรรมท้ายเรื่องตอบได้ชัดเจน	3.98	.707	มาก
3. แบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียนสนับสนุนการเรียนรู้	4.05	.882	มาก
4. ผลที่ได้หลังศึกษา			
4.1 ความรู้ที่ได้รับ	4.00	.787	มาก
4.2 ประโยชน์ในการนำไปใช้	3.91	.996	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
หน่วยที่ 10 1.เนื้อหาสาระ			
1.1 มีความทันสมัย	4.05	.754	มาก
1.2 มีความกระชับ	3.93	.910	มาก
1.3 มีความชัดเจน	4.12	.731	มาก
2. กิจกรรมท้ายเรื่องตอบได้ชัดเจน	4.00	.698	มาก
3. แบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียนสนับสนุนการเรียนรู้	4.00	.855	มาก
4. ผลที่ได้หลังศึกษา			
4.1 ความรู้ที่ได้รับ	4.00	.765	มาก
4.2 ประโยชน์ในการนำไปใช้	3.86	.966	มาก
หน่วยที่ 11 1.เนื้อหาสาระ			
1.1 มีความทันสมัย	4.07	.768	มาก
1.2 มีความกระชับ	3.81	.890	มาก
1.3 มีความชัดเจน	4.02	.859	มาก
2. กิจกรรมท้ายเรื่องตอบได้ชัดเจน	3.95	.785	มาก
3. แบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียนสนับสนุนการเรียนรู้	4.00	.911	มาก
4. ผลที่ได้หลังศึกษา			
4.1 ความรู้ที่ได้รับ	3.98	.801	มาก
4.2 ประโยชน์ในการนำไปใช้	3.93	1.009	มาก
หน่วยที่ 12 1.เนื้อหาสาระ			
1.1 มีความทันสมัย	4.00	.765	มาก
1.2 มีความกระชับ	3.86	.915	มาก
1.3 มีความชัดเจน	4.16	.754	มาก
2. กิจกรรมท้ายเรื่องตอบได้ชัดเจน	4.12	.697	มาก
3. แบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียนสนับสนุนการเรียนรู้	4.14	.872	มาก
4. ผลที่ได้หลังศึกษา			
4.1 ความรู้ที่ได้รับ	4.16	.721	มาก
4.2 ประโยชน์ในการนำไปใช้	4.05	.950	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
หน่วยที่ 13 1.เนื้อหาสาระ			
1.1 มีความทันสมัย	4.12	.803	มาก
1.2 มีความกระชับ	3.95	.936	มาก
1.3 มีความชัดเจน	4.10	.878	มาก
2. กิจกรรมท้ายเรื่องตอบได้ชัดเจน	4.05	.731	มาก
3. แบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียนสนับสนุนการเรียนรู้	4.07	.905	มาก
4. ผลที่ได้หลังศึกษา			
4.1 ความรู้ที่ได้รับ	4.02	.869	มาก
4.2 ประโยชน์ในการนำไปใช้	4.05	1.035	มาก
หน่วยที่ 14 1.เนื้อหาสาระ			
1.1 มีความทันสมัย	4.10	.728	มาก
1.2 มีความกระชับ	3.95	.909	มาก
1.3 มีความชัดเจน	4.10	.821	มาก
2. กิจกรรมท้ายเรื่องตอบได้ชัดเจน	4.12	.739	มาก
3. แบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียนสนับสนุนการเรียนรู้	4.22	.881	มาก
4. ผลที่ได้หลังศึกษา			
4.1 ความรู้ที่ได้รับ	4.21	.782	มาก
4.2 ประโยชน์ในการนำไปใช้	4.21	.925	มาก
หน่วยที่ 15 1.เนื้อหาสาระ			
1.1 มีความทันสมัย	4.21	.842	มาก
1.2 มีความกระชับ	4.02	.975	มาก
1.3 มีความชัดเจน	4.21	.813	มาก
2. กิจกรรมท้ายเรื่องตอบได้ชัดเจน	4.14	.751	มาก
3. แบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียนสนับสนุนการเรียนรู้	4.12	.900	มาก
4. ผลที่ได้หลังศึกษา			
4.1 ความรู้ที่ได้รับ	4.19	.773	มาก
4.2 ประโยชน์ในการนำไปใช้	4.24	.932	มาก
รวม	3.99	.683	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจเกี่ยวกับเอกสารการสอนทั้ง 15 หน่วย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$)) ทุกประเด็น ได้แก่ 1) เนื้อหาที่มีความทันสมัย กระชับและมีความชัดเจน 2) กิจกรรมท้ายเรื่อง ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาและตอบได้ชัดเจน 3) แบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียน ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ 4) ผลที่ได้หลังศึกษา ช่วยให้ได้รับความรู้และประโยชน์ในการนำเนื้อหาไปใช้ และเมื่อพิจารณาในแต่ละหน่วยของเอกสารการสอนพบว่าทั้ง 15 หน่วย นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากเช่นเดียวกัน

3. ความพึงพอใจเกี่ยวกับสื่อเสริม

ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่มีต่อสื่อเสริมชุดวิชา 91467 ทั้งใน ส่วนของการใช้สื่อเสริมและระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับสื่อเสริมแต่ละประเภท สรุปได้ดังตารางที่ 2 และ 3 ดังนี้

ตารางที่ 2 การใช้สื่อเสริม

ประเภท	การใช้สื่อเสริม	
	ไม่เคย	เคย
1. ซีดีเสียง (MP 3)	28.2	71.8
2. ซีดีภาพ	37.5	62.5
3. ซีดีมัลติมีเดีย	65.7	34.3
4. วิทยู	66.7	33.3

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่อเสริมประเภทซีดีเสียง (MP 3) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.8 รองลงมา สื่อเสริมประเภทซีดีภาพ คิดเป็นร้อยละ 62.5 และสื่อเสริมประเภทซีดีมัลติมีเดีย คิดเป็นร้อยละ 34.3 ตามลำดับ

สำหรับสื่อเสริมที่นักศึกษาไม่เคยใช้มากที่สุด คือ สื่อเสริมประเภทวิทยู คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมา สื่อเสริมประเภทซีดีมัลติมีเดีย คิดเป็นร้อยละ 65.7 และสื่อเสริมประเภทซีดีภาพ คิดเป็นร้อยละ 37.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจเกี่ยวกับสื่อเสริม

ประเภท	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ซีดีเสียง (MP 3)	3.41	.867	ปานกลาง
2. ซีดีภาพ	3.84	.624	มาก
3. ซีดีมัลติมีเดีย	3.62	.961	มาก
4. วิทยู	3.08	1.038	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับสื่อเสริมประเภทซีดีภาพ และ ซีดีมัลติมีเดียอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$ และ $\bar{X} = 3.62$) ตามลำดับ ในขณะที่สื่อเสริมประเภทซีดีเสียง (MP3) และวิทยุ นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$ และ $\bar{X} = 3.08$) ตามลำดับ

4. ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดอบรมเข้ม

สำหรับความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเกี่ยวกับการจัดอบรมเข้ม สรุปได้ดังตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดอบรมเข้ม

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1.ด้านความรู้ที่ได้รับจากการอบรมเข้ม			
1.1 ได้รับความรู้ครบถ้วนตามหลักสูตร	4.12	.586	มาก
1.2 สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมเข้มไปประยุกต์ใช้ได้	4.23	.684	มาก
2.ด้านวิทยากร			
2.1 ความรู้สอดคล้องกับเนื้อหาที่จัดอบรม	4.42	.545	มาก
2.2 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	4.40	.583	มาก
3.ด้านการจัดการอบรม			
3.1 ความเหมาะสมของสถานที่	4.37	.725	มาก
3.2 ความเหมาะสมของเวลา	4.05	.815	มาก
3.3 ความเหมาะสมของสื่อและอุปกรณ์โสตทัศน	3.93	.768	มาก
3.4 การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่	4.09	.984	มาก
รวม	4.20	.509	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดอบรมเข้มอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ทั้งด้านความรู้ที่ได้รับจากการอบรมเข้ม ด้านวิทยากร และด้านการจัดการอบรม นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพสื่อการเรียนการสอน

นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อการเรียนการสอนชุดวิชา 91467 ที่เป็นอยู่ปัจจุบันมีความเหมาะสมดีแล้ว ทั้งนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนชุดวิชาดังกล่าว โดยเห็นว่าควรเพิ่มสื่อเสริมในการนำเสนอเนื้อหาที่เห็นทั้งภาพและเสียง เช่น วิดีทัศน์ หรือ สไลด์ที่สามารถเห็นทั้งภาพและเสียงที่

แท้จริง จะช่วยให้เข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้นและสื่อที่จะนำมาสอนควรมีเนื้อหาที่เป็นปัจจุบัน เช่น การแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ควรถ่าย VDO ตอนสำรวจเพื่อนักศึกษาจะได้เห็นภาพได้ชัดเจน

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลจะนำเสนอในแต่ละสื่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. สื่อเอกสารการสอน

จากการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของสื่อการเรียนการสอนชุดวิชา 91467 ประสพการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ในประเด็นของการนำเสนอเนื้อหาสาระ ความชัดเจนของกิจกรรมท้ายเรื่อง การสนับสนุนการเรียนรู้ในส่วนของแบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียน ผลที่ได้หลังศึกษา ความรู้ที่ได้รับ และประโยชน์ในการนำไปใช้ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในประเด็นดังกล่าวข้างต้นของเอกสารการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละหน่วยของเอกสารการสอน ปรากฏว่าทั้ง 15 หน่วย นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากเช่นเดียวกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เอกสารการสอนชุดวิชา 91467 มีการนำเสนอเนื้อหาสาระที่มีความทันสมัย มีความกระชับ และเนื้อหาอธิบายได้ชัดเจน กิจกรรมท้ายเรื่องช่วยให้เข้าใจเนื้อหา แบบฝึกปฏิบัติก่อน-หลังเรียน ช่วยวัดความรู้และสนับสนุนการเรียนรู้ และหลังศึกษาทำให้ได้รับความรู้และได้รับประโยชน์จากเนื้อหาได้เป็นอย่างดี แต่ที่น่าสนใจคือในประเด็นของความกระชับของเนื้อหาสาระ พบว่า นักศึกษาประเมินความพึงพอใจในเอกสารการสอน หน่วยที่ 11 มีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าเนื้อหาสาระของชุดวิชา 91467 ส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาที่อธิบายรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองความรู้แก่นักศึกษาในระดับปริญญาตรีแต่นักศึกษาบางส่วนมีประสบการณ์ในการทำงานด้านทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว ดังนั้น จึงอาจเป็นเหตุให้นักศึกษาประเมินความพึงพอใจในประเด็นดังกล่าว มีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด

2. สื่อเสริม

จากการศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สื่อเสริมประเภทซีดีเสียง (MP 3) มากที่สุด ร้อยละ 71.8 ส่วนสื่อเสริมที่นักศึกษาไม่เคยใช้มากที่สุด คือ สื่อเสริมประเภทวิทยุ ร้อยละ 66.7 โดยให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาฟังรายการทางวิทยุ ซึ่งเป็นเหตุผลเดียวกับผลการศึกษาของวณิ บุญยะไวโรจน์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2538) นอกจากนี้ ยังพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับสื่อเสริมประเภทซีดีภาพและซีดีมัลติมีเดียอยู่ในระดับมาก ในขณะที่สื่อเสริมประเภทซีดีเสียง (MP3) และวิทยุ นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งๆ ที่ สื่อเสริมทั้งสองประเภทดังกล่าวเป็นสื่อที่สามารถรับข่าวสารได้รวดเร็ว และเผยแพร่ข่าวไปได้ไกลมาก เป็นที่นิยมทั่วไปโดยเฉพาะนักศึกษาของมหาวิทยาลัยที่มีภูมิภานากระจายไปแต่ละพื้นที่ จังหวัดของประเทศ และเป็นสื่อที่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยมีสภาพความพร้อมในด้านการมีอุปกรณ์สำหรับการศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด (วิริยะ วงศ์เลาหกุล และคณะ, 2543) ทั้งนี้ อาจเป็นไปได้ว่าข้อจำกัดของสื่อเสริมทั้งสองประเภทดังกล่าว ไม่สามารถเสนอรายละเอียดเนื้อหาได้มาก เพราะต้องนำเสนอให้สั้น กระชับ เข้าใจง่าย นอกจากนี้ต้องฟังอย่างมีสมาธิจึงจะได้ใจความทั้งหมด และเป็นการสื่อสารเพียง

ทางเดียว ไม่สามารถไล่ตามเรื่องราวหรือเนื้อหาที่ไม่เข้าใจได้ รวมทั้งไม่สามารถมองเห็นภาพได้อย่างชัดเจน ประกอบกับนักศึกษาส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยเป็นบุคคลที่มีงานทำอยู่แล้ว อาจจะไม่สะดวกที่จะรับฟังรายการวิทยุตามวันและเวลาที่กำหนดได้ ถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยจะจัดให้มีรายการวิทยุกระจายเสียงที่ออกอากาศแล้วสามารถฟังได้ย้อนหลังก็ตาม ดังนั้น จากกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องของเทคโนโลยี ส่งผลให้มีการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ โดยเฉพาะนวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีการนำเสนอเนื้อหาที่มุ่งเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ ถือเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุมาลี สังข์ศรี และคณะ (2546) ที่พบว่า แนวทางการพัฒนาการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยควรใช้ประโยชน์จากสื่อคอมพิวเตอร์ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนให้มากขึ้น

3. การจัดอบรมเข้ม

จากผลการศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดอบรมเข้ม พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) และเมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า นักศึกษาประเมินทุกประเด็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยมีความพึงพอใจในด้านวิทยากร คือ การมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้มากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) และมีความพึงพอใจในด้านการจัดการอบรมในส่วนของความเหมาะสมของสื่อและอุปกรณ์โสตทัศน น้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.93$) ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าการอบรมเข้มชุดวิชา 91467 ประสบการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมได้เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์และปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบกิจกรรมในชั้นเรียนมากกว่าการมุ่งเน้นการนำเสนอเนื้อหาในด้านสื่อ จึงอาจเป็นเหตุให้นักศึกษาประเมินความพึงพอใจในประเด็นดังกล่าวนี้ มีคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ควรพัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาสาระในเอกสารการสอนหน่วยที่ 11 ให้มีความกระชับมากยิ่งขึ้น
2. จากผลการศึกษาที่นักศึกษาแสดงความพึงพอใจการใช้สื่อเสริมประเภทซีดีเสียง (MP3) และวิทยุอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ควรพิจารณาปรับปรุงและออกแบบสื่อเสริมประเภทดังกล่าวใหม่ โดยมุ่งเน้นการผลิตสื่อที่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ที่เห็นทั้งภาพและเสียง จะช่วยให้นักศึกษามีเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- วาณี บุญยะไวโรจน์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2538) รายงานการวิจัยเรื่อง การใช้สื่อหลักและสื่อเสริมของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช
- วิริยะ วงศ์เลาหกุล และคณะ (2543) รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพความพร้อมและความต้องการใช้
สื่อเสริมของนักศึกษาใหม่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ประจำปีการศึกษา 2542 นนทบุรี
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สุมาลี ตั้งษ์ศรี และคณะ (2546) รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาทางไกลในมหาวิทยาลัยที่คัดสรรจาก
ประเทศต่างๆ : ประสพการณ์เพื่อประยุกต์สู่การพัฒนากระบวนการศึกษาทางไกลของไทยใน
ศตวรรษที่ 21 นนทบุรี สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช